

نظریه‌ی زبان‌ها و ماشین‌ها

علی شکیبا

دانشگاه ولی‌عصر (عج) رفسنجان

ali.shakiba@vru.ac.ir

تقسیم راست L_1 بر L_2

زبان‌های L_1 و L_2 روی الفبای یکسان Σ مفروض هستند. آنگاه؛ **تقسیم راست L_1 بر L_2** به صورت زیر تعریف می‌شود:

$$L_1/L_2 = \{x \mid xy \in L_1 \text{ for some } y \in L_2\}$$

قضیه ۴-۴: اگر L_1 و L_2 زبان‌های منظم باشند؛ آنگاه L_1/L_2 نیز منظم است.

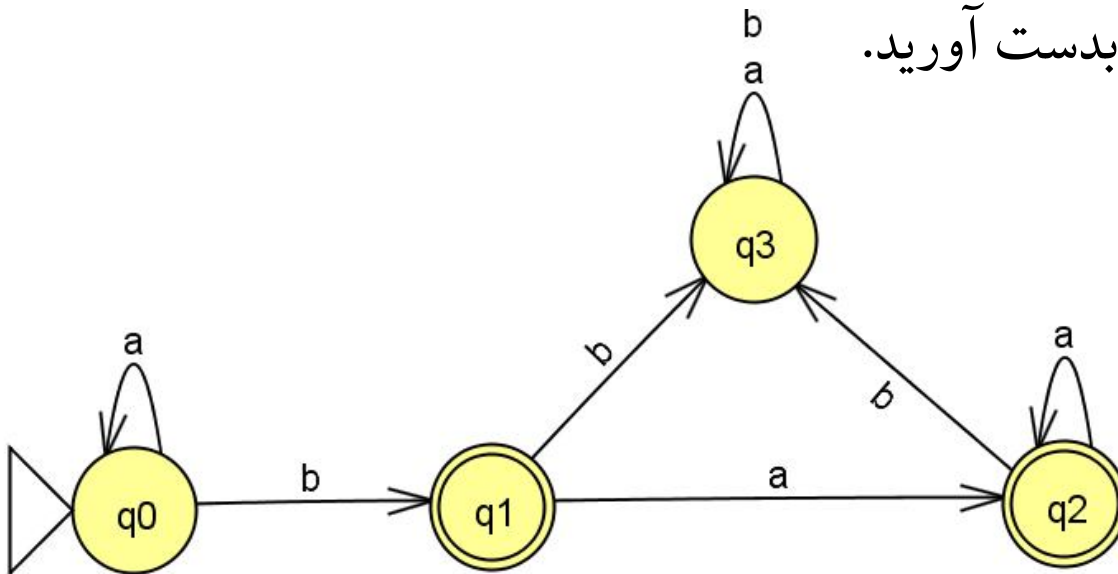
مثال ۴-۵

با فرض

$$L_1 = L(a^*baa^*)$$

$$L_2 = (ab^*)$$

پذیرنده‌ای متناهی برای زبان L_1/L_2 بدست آورید.

مسالهی عضویت در زبان‌های منظم

زبان منظم L و رشته‌ی w داده شده‌اند؛ آیا $w \in L$ یا خیر؟

قضیه ۴-۵: در صورت داشتن تعریف استاندارد از زبان منظم L روی الفبای Σ ، الگوریتمی برای تعیین عضویت رشته‌ی $w \in \Sigma^*$ وجود دارد.

آیا زبان متناهی است؟ آیا زبان تهی است؟

- قضیه ۴-۶: برای تعیین ویژگی (نا)متناهی بودن زبان منظم یا (نا)تهی بودن زبان منظم L یک الگوریتم وجود دارد.

مسالهی تساوی دو زبان

- قضیه ۴-۷: الگوریتمی برای تعیین تساوی یا عدم تساوی دو زبان منظم L_1 و L_2 وجود دارد.

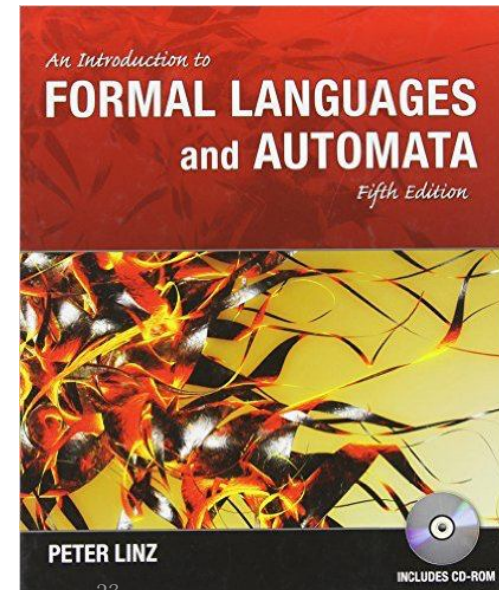

لم تزریق

قضیه ۴-۸: فرض کنید L یک زبان منظم باشد؛ آنگاه عدد صحیح مثبت m وجود دارد به طوری که هر $w \in L$ را با شرط $|w| \geq m$ بتوان به صورت $w = xyz$ نوشت که $|xy| \leq m$ و $|y| \geq 1$ و $w_i = xy^i z$ به ازای تمام $i = 0, 1, \dots$ عضو L خواهد بود.

در این جلسه آموختیم ...

• فصل ۴

در جلسه‌ی آینده خواهیم آموخت ...

- چند مثال از کاربرد لم تزریق
- فصل ۵

